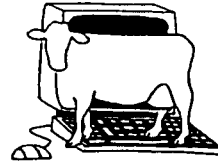

כלכלה וממשק

הממשק ואירגון העבודה ברפת, נקודות למחשבה

עופר קרול, 'החקלאית'

ההמלטה ולאחר מכן לחלוקה לפי פוטנציאל, גיל ומצב גופני.

כדי שניתן יהיה לשלוט במערכת יש צורך לבנות מערך אירגוני מוסכם של מנהל יחיד ותחתיו מספר מנהלי שלוחות של יונקים ועגלות עד חצי שנה, עגלות, הכנת יבשות וממליטות, הזנה, בריאות, תחזוקה וחליבה. לכל אחד ממנהלי השלוחות יאומן עוזר אחד קבוע ובנוסף ולפי הצורך צוות עובדים גמיש שיוכל להשתלב בכל אחת מהשלוחות. 900-1000 פרות לא נותנות יום עבודה מלא לצוות חליבה שחולב פעם ביום ולכן ומאחר שזה קשה לחלוב 8-9 שעות ביממה, נראה כי הרעיון של צוות גמיש תחת מערך ניהולי קשיח יתן לעובדים אפשרות לנצל טוב את יום העבודה, מחד - ואפשרות גיוון בשגרה היומית, מאידך.

המנהל ובצדו מזכירה לניהול הרשימות, קבלות וכוח אדם, יחד עם מנהלי השלוחות יהוו את ההנהלה הפעילה אשר תקבע סדר יום ותעביד מידע בין הנוכחים.

המסגרת המדוייקת תיקבע בהתאם לכוח האדם העומד לרשות הרפת ולהיקף העבודה והמטלות. אבל הצורך להגדרה מדוייקת של המטלות, האחריות ומבנה יום העבודה של כל עובד, נראים חשובים ביותר. צוות ההזנה ינקה שאריות, יבדוק פיסית ומדי יום את כל חומרי הגלם, לא יאפשר פריקת חומר חדש ללא שקילה ובקרת איכות ויפקח על הרכב המזון והכמות הנאכלת. צוות החולבים יתחלק למספר תת-קבוצות כאשר החולב המנוסה ביותר יהיה על עמדת סיום החליבה והסרת הגביעים. לצוות יתלווה עובד חוץ (Cow

הרפורמה ואיחוד הרפתות האיצי את התהליך של צמצום מספר הרפתות והגדלת אלה שנותרו. אני מספיק זקן כדי לזכור את התהליך שהתחיל ברפתות של 6-10 פרות במושב ו-40-60 פרות בקיבוץ. נראה שהמצב לפניו אנו עומדים היום אינו חדש אלא חלק מתהליך שעוד לא נגמר. בשנות ה-70 היה אירוע דומה במעבר לרפתות של 200 פרות אשר לצורך הטיפול בממשק רפתות אלה הוקם "מועדון ה-200" שפעל כמה שנים עד ש-200 פרות הפכה להיות רפת קטנה. השוני במצב הנוכחי הוא בדרמטיות שבו. זה כבר לא 300 שגדל ל-320, אלא 300 שבבת אחת גדל ל-600 ואף ל-900. ועוד בנסיון שנוגד את ההגיון הרפואי וממשקי של איחוד מלאכותי של אוכלוסיות שונות וזרות.

בעקרון, אין הבדל בצרכי הממשק בין הרפת "הקטנה" ל"גדולה", אלא שעם ההגדלה עשויה להיווצר בעיית שליטה וגדל הצורך לבנות מערכת ארגונית ממוסדת של חלוקת עבודה, אחריות והאצלת סמכויות.

רפת גדולה מחייבת מיסוד ניהול והאירגון, מחייבת פיתוח מערכות דיווח ובקרה, אבל גם מאפשרת אירגון טוב יותר של הפרות והעגלות לקבוצות הומוגניות ובעלות איפיונים ייחודיים. בעגלות ניתן יהיה להגיע לחלוקה בין כ-7 קבוצות גיל ומשטרי הזנה שונים, בהתאמה לכל גיל ומצב גופני. ביבשות יהיו לפחות שתי קבוצות לפי המצב הגופני והמרחק מההמלטה ואילו את העגלות בהכנה אפשר יהיה להחזיק בקבוצה נפרדת. בחולבות ניתן יהיה להגשים את הרעיון של הפרדה לקבוצה שלאחר

כללים אחרים ואילו הרפת הגדולה בת 3000 – 5000 פרות, שיש בעולם בודדות כאלה בצפון אמריקה ואולי מעט מהן במקומות נוספים, זה כבר מפעל מסוג אחר המבוסס בדרך כלל על מנגנון מקצועי קטן ובצדו מערכת משומנת של פועלים שכל אחד מהם מתמחה בתחומו בלבד ואין לו ידע, עניין ומעורבות בתחומו של האחר. במציאות הישראלית לא נראה שניעבור בתקופה הנראית לעין את המסגרת של כ-1000 פרות ולכן נראה, כי המסגרת הממוסדת והמסודרת – אבל עם זאת של רפתן המעורב במספר תפקידים ברפת – זאת המערכת אותה אנחנו צריכים לפתח ולבנות עבורה את תורת הניהול שלנו.

רווח והפסד בענף הרפת נקבעים בעיקר על ידי ההוצאות. ההכנסות נקבעות דרך המכסה ומחיר המטרה ואילו הרווח יגדל ככל שייגדל הפער בין ההכנסות להוצאות ומכאן שכל שיפור ביעילות ההזנה, חסכון בתרופות ובחלקי חילוף עם הגדלת היעילות בעבודה בדרך של ניהול ואידיגון ללא פשרות, זוהי הערובה להצלחה הכלכלית.

(pusher) אשר לאורך כל החליבה יחליף קבוצות, ינקה את המדרך והמרבץ ויאפשר לחולבים לעבוד בקצב אחיד וללא הפרעה. כל העבודות הקשורות במיון פרות לטיפולים השונים ייעשו רק בשלב היציאה מהחליבה ולא בסככות. כל עבודות התחזוקה במבנים וניקוי השקתות ימוקדו לאותו פרק זמן בו הפרות בחצר ההמתנה ולא בסככה. מכאן שהעובדים בפועל בחליבה, בנקיון ובתחזוקה יעבדו בתיאום ובאותם זמנים.

חלוקת העבודה חייבת להיות ברורה ומסודרת מראש עם כמה שפחות אלתורים. ברפת של עד כ-600 פרות אדם אחד יכול להיות אחראי למספר שלוחות. מאידך, ככל שתגדל הרפת יצומצמו בה מספר נושאי האחריות לכל חבר צוות, אבל תוך כדי העמקה בנושא שבו אותו חבר עוסק ואחראי.

הרפת הישראלית הבודדת בת כ-300 פרות או זאת המשפחתית בת כ-40–60 פרות הנעזרת על ידי מרכז מזון אווריי, זאת כבר רפת "גדולה" בסטנדרטים בין-לאומיים. ברפת המשותפת בת 600–900 פרות לא מתחייבים

כריכת חוברות "משק הבקר והחלב"

כמו בשנה שעברה, אנו מתכוונים להוציא בכרך אחד את חוברות "משק הבקר והחלב" של שנה שלמה, מס' 290 – 295 וחוברת "חקר ומעש" מס' 23. החברים המעוניינים בכריכת חוברותיהם מתבקשים לשלחן אלינו בהקדם האפשרי, על מנת שנוכל לרכז מספר גדול יותר של כריכות ובהזדמנות עלותן. כמו בשנה שעברה (2000), גם להבא נפרסם את הדו"ח השנתי של המ"ב וספר העדר בצורת ספרון בעל כריכה משלו, כך שלא נוכל לכוון אותו יחד עם חוברות "משק הבקר". לכן, מיד עם גמר שנת 2001 היה כבר מוכנים לקבל את חוברות "משק הבקר", כולל "חקר ומעש" לשם כריכתן.

המערכת

